

EKONOMİ VE FİNANS GÜNDEMİ

1 -8 Temmuz HAFTASI

GENEL MAKROEKONOMİK VERİLERE KISA BİR BAKIř **(08/07/2024)**

USD Kuru	32,70
EUR Kuru	35.11
Parite	1,07
Altın Ons	2343
Altın Gr.	2454
Brent Petrol	86,37
NİKEL	17.263
CDS	259
Faiz (2Y)	%40,43
TL Ref	%51,80
Enflasyon Tüfe (TÜİK)	%71,60
Enflasyon ÜFE	%47,97
BİST	10.864

KURUMSAL DANIşMANLIK A.ř.

1

HAFTANIN ÖNE ÇIKAN GÜNDEM MADDELERİ

YURT İÇİ GÜNDEM

- TÜİK haziran ayı enflasyonunu yüzde 1.64 olarak açıkladı. Yıllık enflasyon % 71,60'a geriledi.
- Enag haziran ayı enflasyonunu % 4.27 olarak açıkladı. Yıllık enflasyonu ise %113 olarak belirtti.
- 1 Temmuz itibariyle sonlanan %25 sınırı sonrası ev sahipleri kiraya %65.07 oranında zam yapabilecek.
- Konkordato talebi çığ gibi. İlk 6 ayda geçici mühlet kararı verilen şirket sayısı 605'e ulaştı.
- Erdoğan, Putin ile görüştü. Astana'da masada Ukrayna savaşı, Suriye ve Akkuyu yer aldı.

- Çin’li otomotiv devi BYD, Türkiye’ye 1 milyar USD yatırım yapacağını açıkladı.
- Çaykur çaya %24 zam yaptı.
- Cumhurbaşkanı Erdoğan: “Putin ile Esad’a bir davetimiz olabilir” dedi.
- Merkez Bankası rezervlerinde tarihi zirve. Brüt rezervler 148.4 milyar USD’a, swap hariç net rezervler ise 18 milyar USD’a yükseldi.
- En düşük emekli maaşının 10 bin TL’den 12 bin TL’ye çıkarılması için harekete geçildiği konuşuluyor.
- 32 maddelik “Tasarruf Paketi” yasa teklifi Meclis Başkanlığı’na sunuldu.
- BYD’den sonra bit başka Çin’li otomotiv üreticisi SMW grup da, Türkiye’de üretim yapmak için başvurularını yaptı.
- Cumhurbaşkanı Erdoğan Nato liderler zirvesine katılmak için ABD’ye gidiyor.

YURT DIŞI GÜNDEM

- Fransa seçimlerinin 2. turunda aşırı sağ 3.’lüğe gerilerken, sol ittifak ilk sıraya yükseldi.
- İngiltere’deki seçimde muhafazakarlar kaybetti, İşçi partisi kazandı.
- İran’da yeni Cumhurbaşkanı Tebriz’li doktor Mesud Pezeşkiyan oldu.
- Rusya’ya 40 füze ile Kiev’i saldırdı. Aralarında çocuk hastanesinin de olduğu çok yer vuruldu. En az 36 kişi öldü, 50 kişi yaralı.
- ABD Başkanı Joe Biden demokratlara başkanlık yarışında kalacağını söyledi.
- ABD’de tarım dışı istihdam verisi beklenti altında geldi. Haziran ayında istihdam 150 bin kişi artış gösterdi. İstihdamdaki, yavaşlama üçüncü ayına taşındı.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Herkes merhaba,

Bu hafta gündemin son maddesi ile başlamak istiyorum. ABD’de açıklanan haziran ayı tarım dışı istihdam verisinin bizle ne alakası var diye düşünebilirsiniz. Bende size, bu altın fiyatlarını artıracak veya dolar fiyatını düşürecek dersem ilginizi çeker mi? Peki bu haberden bu sonucu nasıl çıkarıyoruz dersiniz biraz açıklamaya çalışayım. ABD’de açıklanan veriler bize makro ekonomideki gelişmeleri izlememizi ve bu verilere bakarak FED’in faiz mi artıracak, yoksa faiz mi indirecek sinyallerini verir. İstihdam verisindeki 3. ayda da devam eden yavaşlama bir nevi ekonominin soğuduğu ve bunun sonucu olarak ta ABD’de faiz indirimi için bir gerekçe daha olduğu anlamı çıkarılabilir. Bu sene başında FED’in faiz indirimlerine başlayacağı ve 4 defa faiz indireceği konuşuluyordu. Sonrasında ki gelişmeler enflasyonun yeterince düşmediği ve bu nedenle faiz indirimlerinin ötelendiği ve hatta bu sene faiz indirimi yapılamayacağı bile söylenmeye başlanmıştı. Son aylarda gelen olumlu enflasyon verisi, faiz indirimi ihtimalini

arttırmıştı. Şimdi açıklanan istihdam verisi ise bu indirime başlama ihtimalini hem öne çekti hem de arttırdı diyebiliriz. Beklenti artık Eylül ayı gibi Amerika Merkez Bankası FED'in Eylül'de faiz indirim sürecini başlayacağı yönüne geldi. Faiz inerse Altın çıkar, USD değer kaybeder. İşte bu nedenle biz bu verileri takip ediyoruz.

Gelelim, Fransa, İngiltere İran'daki seçimlere. Devamında da ABD seçimleri ile ilgili haberlere ve bu haberlerin ekonomiyi nasıl etkileyeceğine.

Fransa'da aşırı sağ parti iktidara gelmesin diye birleşen partiler ikinci turda başarılı oldu ve aşırı sağ ittifak 3. Sıraya geriledi. Macron'un partisi 2. Sıraya düştü ve **Sol ittifak 1. sıraya yükseldi.** Sonuçta aşırı sağın önü kesildi ve iktidara gelmesi engellendi. Aşırı sağın Avrupa'da yükselişi sürüyor ama şimdilik engellendi diyebildik. Aşırı sağ parti Avrupa Birliğine, Nato'ya karşı duruşu ile Avrupa Birliği ve EURO'nun geleceği için tehdit oluşturmaktaydı. Bu seçim sonucu ile tehdit şimdilik ortadan kalkmış ve EURO'nun değer kaybı önlenmiş oldu. Dikkatinizi çektiyse EURO/USD paritesi hem bu seçim hem de ABD tarım dışı verisi sonrası 1.07'den 1.08'e yükseldi. EUR/TL 35 TL'nin üzerine çıktı. İşte size siyaset haberlerinin ekonomi üzerine etkisi.

İngiltere'de ise Sunak hükümeti erken seçime gitti ve **14 yıllık muhafazakar parti iktidarı seçimi kaybederek İşçi partisi iktidara geldi.** Her ne kadar İşçi partisi liderleri eskisi kadar sol politikaları savunmasa da bu yine de İngiltere için önemli politika değişiklikleri içereceğini beklemek yanlış olmayacaktır. Gerçi bu seçimi İşçi partisinin kazandığını söylemek yerine yıpranan İngiltere ekonomisinin aldığı yaralar sonucu bu yaraları tedavi etmede yeterli görülmeyen muhafazakar partiye tepki oyu olarak İşçi partisinin seçimi aldığı görülmekte. Bu demektir ki, hızlı bir düzelmeye imza atamayan işçi partisinin de ömrü uzun olmayabilir. Hızlı düzelmeye mümkün mü diye bakarsanız bu konjoktürde hiç kolay olmayacağını söylemek kahinlik olmaz. İşçi partisinin düzelmeye için uygulayacağı politikalar, halkı sıkmadan hatta onları bir nebze olsun rahatlatması beklentisi ile iktidara taşıdığı için çok daha zor olacaktır. Bu ise İngiliz Poun'dunun çok kuvvetlenemeyeceği anlamını içerir diye düşünüyorum.

Gelelim İran'a. İran'da helikopter kazası sonucu ölen Cumhurbaşkanı yerine yapılan seçimi, Türk olduğunu açıklayan, **Tebriz'li bir doktor olan Mesud Pezeşkiyan kazandı.** Bu seçimi, İran halkının yıllardır süren molla baskısından bunaldığını ve kendi içindeki seçeneklerden en ılımlı seçtiğini gösteren bir başkaldırı olarak okumakta mümkün. İlimli ve Türk olduğunu açıklayan bir Cumhurbaşkanı ile Azerbaycan-Türkiye-İran ilişkilerinin daha sıcak olabileceği, İran'ın bölgesel sorunlar konusunda daha yapıcı bir süreç ile ortadoğu'daki savaşın bir nebze daha stresinin azalabileceğini düşünmek istiyorum ama tek engel gerçek iktidar sahibi mollaların olaylara nasıl yaklaşacağı daha belirleyici olacaktır. Bu sadece bize iki ülke arasında daha yakın işbirliği konusunda yardımcı olabilir.

Henüz seçim olmamakla birlikte yaklaşan ABD seçimlerinde, bunadığı ve ülkeyi yönetemeyeceği söylenmeye başlayan **BIDEN'in partisine seçimden çekilmeyeceğini açıklaması** haberi yine bu haftanın bence önemli haberidir. O zaman büyük bir ihtimal ile Demokratlar seçimi kaybedip, Cumhuriyetçi Trump başkan olacağını söylemek yanlış

olmayacaktır. Şimdi bunu biz görüyorsak, doğal olarak Putin, Erdoğan, Esad ve diğer dünya liderleri de görüyor ve ona göre politika üretmeye başlamışlardır demek yanlış olmaz.

Shangay işbirliği toplantılarına katılan ve devamında ABD’de yapılacak olan Nato zirvesine giden Cumhurbaşkanı’mızın: **“Esad’a bir davetimiz olabilir”** açıklamasının zamanlaması, bu yorumu neden yaptığım ise daha iyi anlatacaktır diye düşünüyorum. Trump’ın iktidara gelmesi ABD’nin kuzey Irak ve Suriye’nin kuzeyindeki ısrarlı faaliyetlerini azaltacak ve sonlandırabilecektir. İşte tam bu aşamada Türkiye’nin terörle mücadelesi daha netleşecek ve ABD sonrası Suriye kuzeyinde oluşacak yönetim boşluğunun doldurulması gerekecektir. İşte tam bu aşamada Putin aracılığı ile yeniden Suriye ile ilişkilerin başlaması hem Suriye, hem Türkiye’nin menfaatine olacağını ve bu ilişki sonrası bu güne kadar bölgedeki ilişkilerimizde çıkar çatışması yaşadığımız ABD politikalarının artık engel teşkil etmeyeceği öngörülmeye başlanmıştır diye düşünebiliriz. Bu düşünce tarzımıza göre Suriye ile yeniden ilişki kurulması için ön çalışmalar ve iyi niyetli açıklamalar ile şimdilik yetineceğiz. Kesin adımlar için Trump’ın seçilmesi veya seçimi net kazanacağını görülmesi beklenecektir diye düşünüyorum. Bu süreç bize Türkiye’deki Suriyelilerin en azından bir kısmının geri dönmesine vesile olur diye ummak istiyorum. Aksi takdirde enflasyon ile mücadele kapsamında yürütülen acı reçetenin halkın daha çok isyanına ve özellikle mülteciler konusunda tepkilerin artmasına ve sosyal olayların patlamasına sebep olabilir. İşte bu nedenle de Esad ile yeniden görüşülme isteği zamanlama açısından daha önemli bir hal alıyor diye düşünebiliriz.

Diyeceksiniz ki sen hani ekonomiyi yorumluyordun, ne oldu da bu kadar siyaset içine girdin. Siyaseti, ekonomi ile birlikte okumaz isek doğru ekonomik sonuçlara erişemeyiz de ondan derim.

Şimdi gelelim yurt içi gündem maddelerine.

En öne çıkan madde açıklanan haziran ayı enflasyonu. Her ne kadar TÜİK verisi eleştirilse de görülen Temmuz ayında yıllık enflasyonun, düşüş trendine girdiğinin milletin gözüne sokmak düşüncesi ile hareket edildiğidir. %75 ile zirve yapmış ve her ortamda yılın kinci yarısı enflasyon düşecek diye açıklama yapan, Erdoğan, Yılmaz, Şimşek ve Karahan dörtlüsünün bundan sonra daha rahat hareket edebilmesi için hem siyaseten hem ekonomik olarak bu ay enflasyon trendinde düşüşe girdiğimizin gösterilmesi, açıklanan hedeflere doğru düşüşün gerçekleşeceğine inandırılması gerekmektedir. Bu doğrultuda da haziran ayında biraz da zorlama ile **TÜİK aylık enflasyonu % 1,64 olarak açıkladı ve yıllık enflasyon boynunu kırarak %71,60 a geriledi.**

Bu ay önemli idi. Bu ay, memur zamları, asgari ücret tartışmaları, konkordato talebinde patlamalar, mülteci istemiyoruz söylemleri, yeni vergi paketleri ile halkın üstüne yüklenecek yük ve devamında yabancı’nın Türk tahvillerine olan ilgisinin canlı tutulması için yapılması gerekenler ve artan işsizliğin yarattığı tansiyonun birlikte yönetilmesi gereken bir dönem. Bu gözle baktığımızda haziran ayı enflasyonunun düşük çıkması/çıkarılması elzem duruyordu ve çay zammı, elektrik zammı vb zamlar temmuz ayına ötelendi ki haziran düşük çıksın. Ehh biraz da TÜİK’in çabaları ile de haziran ayı enflasyonu düşük çıktı ve amaç hasıl oldu. Enflasyon’da

düşüş trendine girdiğimiz dört bir ağızdan kamuoyuna lanse edilme imkanı doğdu. Temmuz ve Ağustos ayında ise zaten enflasyon baz etkisinin de büyük yardımı ile hızla düşecek ama bu düşüş yukardaki tansiyonu düşürmek için geç kalmış olacaktı.

Amaç hasıl oldu ve enflasyonun düşüş trendine girdiği, uygulanan acı reçetenin sonuç vereceği ve bu acı reçeteye katlanmamız gerektiği, sonucunun iyi olacağı bu haftaki malum tüm TV kanallarında servis edilmeye başlandı. Hatta en düşük emekli maaşının 10 bin TL'den 12 bin TL'ye çıkarmanın maliyeti tartışmaların konusu yapılarak bu süreçte dişimizi sıkmamız gerektiği kafalarımıza işlenmeye başladı. Tabi ki bunun yaratacağı tansiyonu düşürmek için yine meclise 32 maddelik tasarruf paketi ile ilgili değişiklik teklifinin de sunulduğu es geçilmedi.

Ve nihayetinde Çin'li otomobil firmalarının Türkiye'ye yapacağı yatırımlar arka arkaya haberlere düştü. Doğrudan yatırım haberi ve doğrudan 5 bin kişiye istihdam haberi ile işsizliğe çare bulunuyor mesajları ile gönlümüz ferahladı.

Ben gerçekten bu piar çalışmalarını yapanları kutluyorum. Çok güzel düşünülmüş ve etkili yöntemler kullanıyorlar. Ancak işin perde arkası çok vahim. Emekli sürünüyor. Kimse emekli olmak istemiyor, çünkü geliri çok fazla düşüyor. Olmuş olanlar iş arıyor, bulamayan ise perişan. Tasarruf tedbirleri kapsamında hükümet ek istihdam yapmayacağını, emekli olanların yerine istihdam yapacağını açıklıyor. Ancak bu durumda memur emekli olmaktan kaçındığı için gençlerin işe girmesi daha da zorlaşıyor. Turizm can çekişiyor, artan fahiş fiyatlar ile bindiğimiz dalı kestik. Artık ucuz tatil ülkesi olmaktan çıkıp, turistlerin 700 EURO'ya otel havuzuna girilen dünyanın en pahalı turizm destinasyonu haberlerine konu olduk. Artan TL maliyetler ve artmayan döviz nedeniyle özellikle tekstil sektörü fiyat tutturamıyor, yeni sipariş almakta zorlanıyor ve hızla işçi azaltma yoluna gidiyor veya konkordato'ya başvuruyor. Mayıs ayına kadar idare eden alım gücünün sonra düşmesi sonucu iç talep de azalmış durumda ve iç piyasada da yaprak kımıldamamaya başladı. Borcunu ödemek için evini, arabasını satmak isteyenlerden geçilmiyor. Yılbaşına göre hem ev, hem araba fiyatları gerilemiş durumda. Anlayacağınız kimle konuşsak sıkıntıyı artık iliklerine kadar hissetmeye başladıklarını görüyoruz.

İşte bu nedenle, bozdukları ekonomiyi düzeltmeye çalışan iktidar her ne kadar bu safer doğruyu yapsa da giderek artan bir tepki ile karşı karşıya ve bu tepki öyle piar çalışmaları ile hafifleyecek gibi durmuyor.

Muhalefet ya geçim, ya seçim diyerek örtülü olarak halkın gönlünü alıp, erken seçim için istemeyerek te olsa kırıyıyor, vatandaşa ve iktidara mesaj gönderiyor. İktidar ise kimse heveslenmesin, 4 sene seçim yok herkes hesabını ona göre yapsın diyor. Bunların hepsi doğru ancak ne vatandaşın, ne firmaların öyle 3-4 sene dayanacak hali yok. En fazla bu sene sonuna kadar sabır gösterebilirler. İşte bu yüzden benim bundan sonraki süreçte beklentim;

-Temmuz ayı enflasyon verilerinin açıklanması ile birlikte yıllık enflasyonda hızlı düşüş yaşayacağımız için kur artışlarının enflasyona etkisi absorbe edileceğini ve kurun bir miktar

yükseltilmesi için politikalar oluşturulacağını, sene sonu USD kurunun 37-38 TL'na çıkacağı ve böylece ihracatçının az da olsa nefes alacağını,

-Temmuz, ağustos aylık enflasyon verileri sonrası, yani eylül ortasından sonra faizlerin biraz gerileyerek, kredi faizlerinin %50'ler seviyesine, mevduat faizlerinin ise %40+'lar seviyesine gerileyeceğini,

-Bu ay sonuna doğru en düşük emekli maaşının 12 bin TL'ye çıkarılarak tansiyon düşürülmeye çalışılacağını,

-Tüm bunlarla birlikte vergi tahsilatı konusunun daha ciddi ve keskin bir şekilde uygulanacağını düşünmekteyim.

Şarkıcı Emre Altuğ "sıcak çok sıcak daha da sıcak olacak" adlı şarkısını sanki bu yıl için söylemiş dersek yanlış olmaz.

Haftaya görüşmek üzere,

hoşçakalın, sağlıklıyla kalın, serin kalın.

Zafer ÜNAL

Co-Founder- Fark Kurumsal Danışmanlık.